

Mjesečna tranša kao alat za pritisak

Lokalni mediji u najvećem dijelu zavise od finansiranja iz budžeta što utiče i na njihovu /ne/ zavisnost, odnosno /ne/ naklonjenost određenim političkim partijama. Finansiranje, pa i izbor uprave i urednika, nažalost, glavni su faktor uticaja ključnih “političkih igrača” u lokalnoj zajednici. Na primjeru RTV Zenica analiziramo u kojoj je mjeri vidljiv uticaj organa vlasti te u kojoj je mjeri o/ne/mogućen slobodan rad urednika i novinara. Budžetom za 2018.godinu godinu planiran je godišnji iznos od 324.000 KM ili 166.154 € za finansiranje ovog medijskog servisa, odnosno, mjesečno 27.000 KM ili 13.850 €. To je 40% godišnjeg prihoda ovog javnog preduzeća. Ovaj budžet je isti kao u 2017.godini, dok je 2016. godine iznos bio nešto veći na godišnjem nivou 384.000 KM ili 196.923 €. Nakon lokalnih izbora 2016. godine i dolaska nezavisnog gradonačelnika na čelo grada Zenice pritiscima u vidu neuplaćivanja mjesečnih tranši smijenjena je dotadašnja direktorica RTV Zenica kao i Nadzorni odbor, da bi potom gradonačelnik imenovao novu upravu ove medijske kuće.

Na pitanje, upućeno nekolicini gradskih vijećnika, o naklonjenosti lokalnih medija u Zenici /prije svega RTV Zenica/ političkim partijama **prof. dr Spahija Kozlić /SDA/** nekadašnji novinar, glavni i odgovorni urednik ove medijske kuće smatra da je u posljednjih godinu dana evidentan pad objektivnosti u programima radija i televizije.

- Jako mi je žao zbog toga, jer sam znatan dio novinara sam educirao, kako u novinarskoj obradi događaja ili teme, tako i u objektivnosti i nepristrasnosti novinarske profesije. Govorim to zbog toga što sam kao urednik u nekoliko navrata bio izložen napadima, prijetnjama i pritiscima, posebice od strane politika koje su u to vrijeme imale vlast u Zenici i Zeničko - dobojskom kantonu. **U programima radija i televizije Zenica u ovih godinu dana promovira se i nekritički apologira vladavina jednog čovjeka - gradonačelnika Fuada Kasumovića. Ovaj stav je lako provjerljiv najjednostavnijom analizom informativnih emisija u posljednje vrijeme. One počinju informacijama o dnevnim aktivnostima gradonačelnika. Najčešće su to za javnost tercijalne vijesti koje ne zaslužuju da budu u emisiji, a kamo li u vrhu vijesti. Na ovaj način se ova medijska kuća priklanja čovjeku u čijim je rukama moć da ne uplati mjesečnu tranšu za rad ove medijske kuće i to je žalosno. S druge strane, kritika na rad**

aktuelne vlasti u Zenici ne može proći. Žalosno je također da su napadi na zeničke novinare od strane gradonačelnika Kasumovića ostali gotovo nezabilježeni, a kamo li da su novinari i sami ustali u odbranu svojih kolega. To prije uglavnom nije bio slučaj.

S druge strane, **Mladen Simić /SDP BiH/** vijećnik partije koja je u prethodnim godinama bila uglavnom u opoziciji smatra da je TV Zenica decenijama bila u službi SDA.

- Od dolaska nezavisnog gradonačelnika situacija je promijenjena, smatra Simić, a gradski vijećnik **Ekrem Tuka /SBB Fahrudin Radončić/** partije koje je donedavno u koaliciji sa SDA imala većinu u gradskom vijeću smatra da svaka politička partija nužno ima “svoj medij” te da je RTV Zenica, do sada bila naklonjena političkoj partiji na vlasti u lokalnoj zajednici.

- Od prošle godine u toku su kadrovske promjene koje će biti naklonjene drugim politikama koje su u vlasti u našoj lokalnoj zajednici. **S obzirom da se radi o lokalnom mediju koji uglavnom informiše građane o stanju u gradu, mjesnim zajednicama ,radu i aktivnostima gradske uprave , ta naklonjenost i saradnja je prihvatljiva pa i logična.** U svim medijima rade novinari koji profesionalno rade svoj posao, bez obzira na uređivačku politiku i naklonjenost političkim partijama medijske kuće, smatra Ekrem Tuka koji je bio ministar u Vladi Zeničko - dobojskog kantona, a sada gradski vijećnik.

Lokalni mediji su naklonjeni aktuelnoj vlasti

Na lokalnim izborima 2016.godine pojavila se nova politička partija Snaga centra koja je osvojila šest mandata u Gradskom vijeću Zenica. Ova partija je koalirala sa SDA koja je uz njihove glasove donedavno imala većinu, da bi nedavno uz nekoliko drugih partija /SDP BiH, DF i SBB Fahrudin Radončić/ formirala novu većinu koja “odgovara” nezavisnom gradonačelniku.

Adnan Šabani /Snaga centra/ mišljenja je da su lokalni mediji naklonjeni aktuelnoj vlasti, odnosno, onome ko ih finansira.

- U našoj državi, a i šire (nedavno je bio protest u Beogradu, opozicija je protestovala pred RTS zbog kako kažu ”političkog mraka”) možemo raći da je to sasvim normalno. **Mediji se koriste za vlastite promocije i kao alat za dostizanje političkih ciljeva. Da ne bude zabune tako je u**

cijelom regionu, a i svijetu, znamo ko na federalnom nivou kontroliše medije, ko u Republici Srpskoj, znamo čiji su printani mediji i odakle koje vjetrovi dolaze, smatra Šabani.

Budžetska sredstva u funkciji objektivnog informisanja

Kako su različita razmišljanja o naklonjenosti medija političkim partijama tako su djelimično slična mišljenja o potrebi transparentnog trošenja budžetskog novca.

-To mora biti slučaj i sa novcem koji se uplaćuje za RTV Zenica, smatra prof. dr Spahija Kozlić koji izražava sumnju zbog potpuno nejasne finansijske konstrukcije tokom angažmana grupe “Miligram” za novogodišnji doček.

- Zna se da je organizator RTV Zenica, ali se ne zna koliko je to koštalo i na koji način se skupio taj novac. U gradu se govori da je naređeno javnim preduzećima i ustanovama da na račun RTV Zenica prebace novac kako bi se pokrili troškovi ovog događaja, kaže prof. Kozlić.

-Finansijska sredstva koje se izdvajaju iz budžeta grada za rad RTV Zenica su u odnosu na potrebe veoma mala, te su potrebna veća sredstva kako bi se osavremenila oprema, poboljšali uslovi rada i unaprijedio rad ove medijske kuće, smatra **Ekrem Tuka /SBB Fahrudin Radončić/, a Mladen Simić /SDP BiH/ smatra da se budžetska sredstva moraju pravdati te biti u funkciji objektivnog informisanja.**

- Moramo stvoriti jednu jaku medijsku kuću, ako sada govorimo o RTV Zenica, onda sigurno da mora biti cilj transparentnost i težnja da se stvori kantonalna televizija. S obzirom da se radi o javnom preduzeću onda je i logično da najveći dio iz budžeta bude usmjeren za finansiranje ovog programa, mišljenja je Adnan Šabani /Snaga centra/.

Lični stavovi vijećnika o programima ovog medijskog servisa također su različiti. Ekrem Tuka /SBB Fahrudin Radončić/ kaže da je u odnosu na uslove rada i opremu u RTV Zenici, kao građanin zadovoljan programom, a da će se kao gradski vijećnik zalagati da se ova medijska kuća opremi, modernizuje i unaprijedi rad, dok se Mladen Simić /SDP BiH/ nada da novi menadžment i glavni urednik neće nastaviti praksu SDA, pa da svi sadržaji budu u pravcu favorizovanja gradonačelnika i njegove stranke. Svi moraju imati jednake šanse, inače ništa od objektivnog, transparentnog i realnog izvještavanja i prezentovanja neće biti, smatra Simić.

Adnan Šabani /Snaga centra/ -Biti ću krajnje iskren, uopšte ne gledam tu televiziju!

Razlog je vrlo jednostavan, nije kvalitetan sadržaj i nema ništa što može da me privuče da ovaj program gledam. Nadam se da će novi direktor Nandino Škrbić uspjeti podići gledanost i napraviti bar malo atraktivniji televizijski program. Iskreno dvije televizije domaće gledam, to su N1 i AJB, jer smatram da izvještavaju objektivno i da je sadržaj programa kvalitetan.

Radio i Televizija Zenica moraju napraviti iskorak unaprijed da bi stigli konkurenciju samim tim podigli gledanost i privukli sponzore, odnosno, povećali prihode od marketinga, smatra Šabani koji je inače prvi put izabran u Gradsko vijeće.

S druge strane, **prof. dr Spahija Kozlić** kaže da kao građanin i vijećnik, apsolutno nije zadovoljan izvještavanjem RTV Zenica, bilo da se radi o radu Gradskog vijeća, gradonačelnika i Gradske uprave ili, pak, medijskom praćenju događaja.

- Nastoji se poslati netačna slika kako je Zenica do 2016. godine bili u mraku i “srednjem vijeku”, a da je krajem te godine došao “spasilac” i “vizionar” koji će Zenicu odvesti u Evropu. To se čini medijskim predimenzioniranjem događaja, kreiranjem podobnih problema (u vidu upiranja prstom u dežurne krivce) i blokadom svake kritike. Naravno, činjenice kojih smo svjedoci svaki dan demantuju takvu sladunjavost. Ipak, vjerujem da će novinari biti u stanju steći hrabrost da se suprotstave pritiscima koji dolaze iz kabineta gradonačelnika Fuada Kasumovića, kaže Kozlić.

Koliko god je prisutna pluralnost u Gradskom vijeću Zenice /osam političkih partija i predstavnik nacionalnih manjina/ toliko su i različita mišljenja o zadacima i očekivanjima od lokalnog medijskog servisa. Pluralnost vijeća nije nužno i garancija demokratičnosti u donošenju odluka kao što budžetska zavisnot ne bi trebala značiti i prostor za pritisak na medij. No, sudeći, po dosadašnjoj praksi kojom gradonačelnik može u svakom trenutku, kada mu se ne dopada izvještavanje uskratiti mjesečnu tranšu, pritisak je evidentan. Za sada nema mehanizma kojim bi se medij zaštitio od kočnja finansiranja. Ta kočnica postaje i glavni alat za /in/direktan uticaj na uređivačku politiku te naklonjenost onome ko ima većinu, odnosno ko upravlja gradskim budžetom.

Sadržaj ovog teksta je isključiva odgovornost autora i Udruženja/udruge BH novinari i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovišta Evropske Unije.

Biografija:

Velida Kulenović je 1984. godine diplomirala na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu. Od 2003. godine do danas radi kao reporterka Radija Federacije BiH iz Zenice. Prethodno je radila kao reporterka Radia Sarajeva, novinarka i voditeljica programa na Radiju Velika Kladuša, novinarka na lokalnoj radio stanici u Sanskom Mostu, te u listovima „Kladuške novosti“ i „Agrokomerc“.

Aktivna je i u radu nevladinih organizacija „Medica“, „Centar za pravnu pomoć ženama Zenica“ i „Udruženje BH novinari“. Kroz ove angažmane učestvovala je i u izradi više različitih publikacija.